

6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии / С.Л.Рубинштейн – Спб.: Питер, 2005. – 713 с.

7. Талызина Н.Ф. Педагогическая психология: Учеб. для студентов сред. пед. учеб. заведений. Изд. 3-е, стереотип. /Н.Ф. Талызина. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 288 с.

В статье рассматривается освещение проблемы формирования математических понятий с разных точек зрения, представленных в психологической и педагогической литературе. Формирование математических понятий рассматривается как сложный психолого-педагогический процесс, имеющий определенные этапы.

Математические понятия, этапы формирования понятий, процесс познания.

The article examined the problem of the formation of mathematical concepts from different points of view represented in the psychological and educational literature. Formation of mathematical concepts is considered as a complex psycho-pedagogical process that has certain stages.

Mathematical concepts, stages of concept development, a learning process.

УДК 371.121

ТЕХНОЛОГІЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ - АГРОТЕХНІКІВ

**Н. С. Журавська, доктор педагогічних наук, професор,
М. В. Івасик, студентка,
Н. О. Берник, студентка**

В статті розглядається технологія проблемного навчання у підготовці молодших спеціалістів у аграрних навчальних закладах, при вивченні спеціальних дисциплін, яка базується на організації навчальної діяльності зі створенням проблемних ситуацій. Звертається увага на види проблемного навчання: проблемний виклад навчальної інформації, створення проблемної ситуації, формування та розв'язання проблеми самими студентами. Підкреслюється, що технологія проблемного навчання у підготовці молодших спеціалістів - агротехніків включає в себе: бачення проблеми, її формування, пошук, спосіб розв'язання, осмислення нової інформації, отримання та корекція інформації.

Технологія навчання, навчальна діяльність, проблемна ситуація, види проблемного навчання.

© Н. С. Журавська, М. В. Івасик, Н. О. Берник, 2014

Постановка проблеми. Основною стратегічною лінією розвитку вищої освіти в Україні є реалізація основних положень і принципів Болонської декларації, що забезпечує інтеграцію вищої освіти в єдиний європейський освітній та науковий простір. Динамізм соціально-економічного розвитку суспільства, реформування аграрного сектору економіки потребує переходу аграрної економічної освіти на якісно новий рівень. Важливим аспектом у вирішенні проблем технології навчання останнім часом виступає компетентнісна парадигма професійної підготовки майбутніх фахівців.

Аналіз досліджень і публікацій. Сучасні науковці розглядають новітні технології навчання у підготовці молодших спеціалістів: (А. Алексюк, Я. Болюбаш, А. Фурман, Н. Шиян, В. Андрущенко, П. Дмитренко, В. Кремінь, К. Левківський, С. Ніколаєнко, М. Степко та інші). Технологію проблемного навчання, в аспекті підготовки молодших спеціалістів з агроекономічних дисциплін, розглядають Р. Бужикова [1], Н. Журавська [1], В. Крижанівська [6], М. Пригодій [3], П. Решетник [3] та. На проблемі формування вмінь професійного спілкування майбутніх фахівців агроекономічного профілю акцентують увагу А. Кучер [2], Н. Іщук [3]. До організації професійної підготовки аграріїв на інтегрованій основі привертає увагу О. Левчук [2]; особливості підготовки аграрників до професійної інформаційної діяльності розглядають Р. Корнев, У. Бурдаш [4].

Мета статті. Стаття висвітлює технологію проблемного навчання при підготовці молодших спеціалістів на прикладі спеціальних дисциплін.

Виклад основного матеріалу. Технологія - за походженням грецьке слово (tehne - «мистецтво», «ремесло», «наука», logos - «поняття», «вчення») - форма реалізації людського інтелекту, сфокусованого на розв'язанні важливих проблем буття. У словниках іншомовних слів: технологія - «сукупність знань про способи й засоби здійснення виробничих процесів».

Технологія навчання відображає шлях засвоєння конкретного навчального матеріалу в рамках відповідної теми, розділу з кожного предмета. У документах ЮНЕСКО технологію навчання розглядають як системний метод створення, застосування й визначення всього процесу викладання й засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їхньої взаємодії [3].

Проблема технології навчання базується на організації навчальної діяльності зі створенням проблемних ситуацій, внаслідок чого студент оволодіває знаннями, вміннями, навичками, розвиває розумові здібності. Результатом такого навчання є «відкриття» знання, що нове для студента, тобто суб'єктивно нове знання, яке стає особисто значимим. Відбувається усвідомлення та розуміння наукових фактів як особистої цінності, що забезпечує розвиток пізнавальної мотивації, інтересу до змісту матеріалу, викликає захоплення навчальним предметом. Можна виділити кілька видів проблемного навчання: проблемний виклад навчальної інформації викладачем; створення на уроці проблемної

ситуації педагогом; формування та розв'язання проблеми самими студентами. Проблемно-пошукова діяльність включає бачення проблеми, її формування, пошук способів розв'язання, осмислення нової інформації, отримання та корекцію результатів [1].

Проблема технології навчання має принцип пошукової учбово-пізнавальної діяльності студента, тобто принцип відкриття їм висновків, способів дії, винаходу нових предметів чи способів додатка знань до практики [4].

За результатами наших досліджень, при проблемному навчанні, наприклад, з дисципліни «Озеленення населених місць», діяльність викладача полягає в тому, що він, доводить у необхідних випадках пояснення змісту найбільш складних понять, систематично створює проблемні ситуації, повідомляє студентам фактори й організовує (проблемні ситуації) їх учбово-пізнавальну діяльність, так що на основі аналізу фактів студенти самостійно роблять висновки й узагальнення, формують за допомогою викладача визначені поняття, закони [1].

У результаті в студента виробляються навички розумових операцій і дій, навички переносу знань, розвивається увага, воля, творча уява.

Проблемне викладання - діяльність викладача по створенню системи проблемних ситуацій, виклад навчального матеріалу з його поясненням і керуванню діяльністю студентів, спрямованої на засвоєння нових знань як традиційним шляхом, так і шляхом із самостійною постановкою навчальних проблем і їх рішення.

На нашу думку, проблемне навчання - це навчально-пізнавальна діяльність студентів, наприклад, з дисципліни «Ґрунтознавство», по засвоєнню знань і способів діяльності шляхом сприйняття пояснення викладача в умовах проблемної ситуації, самостійного аналізу проблемних ситуацій, формулювання проблем і їх рішень по засобах висунування пропозицій, гіпотез їхнє обґрунтування і докази, а також шляхом перевірки правильності рішення.

Проблемна ситуація - це інтелектуальне утруднення людини, що виникає у випадку, коли він не знає, як пояснити виникле явище, факт, процес дійсності не може досягти мети відомим йому способом, це спонукає людину шукати новий спосіб пояснення чи спосіб дії. Проблемна ситуація є закономірністю продуктивної, творчої пізнавальної діяльності. Вона обумовлює початок мислення в процесі постановки і рішення проблем [2].

Ціль активізації шляхом проблемного навчання полягає в тому, щоб зрозуміти рівень засвоєння понять і навчити не окремі розумові операції у випадковому, що стихійно скалалися порядку, а в системі розумових дій для рішення не стереотипних задач. Ця активність полягає в тому, що студент, аналізуючи, порівнюючи, синтезуючи, узагальнюючи, конкретизуючи фактичний матеріал, сам одержав з нього нову інформацію. Іншими словами, це розширення поглиблення знань за допомогою раніше засвоєних знань чи нове застосування колишніх знань. Нового застосування колишніх знань не може дати ні викладач, ні книга,

воно шукається і знаходиться студентом поставленим у відповідну ситуацію. Це і є пошуковий метод навчання.

Справжня активізація студентів характеризується самостійним пошуком не взагалі, а пошуком шляхом рішення проблем. Якщо пошук має на меті рішення теоретичної, технічної, практичної, навчальної проблеми чи форм і методів художнього відображення, він перетворюється в проблемне навчання. Основна різниця між проблемним і традиційним навчанням ми бачимо в двох моментах: вони розрізняються по меті і принципам організації педагогічного процесу. Ціль проблемного типу навчання не тільки засвоєння результатів наукового пізнання, системи знань, але і самого шляху процесу одержання цих результатів, формування пізнавальної самодіяльності студента і розвитку його творчих здібностей [3].

У проблемному навчанні виділяють два взаємопов'язані елементи: проблемного викладання (діяльність викладача) і проблемного учіння (діяльність студентів). Проблемне викладання полягає в тому, що викладач систематично створює проблемні ситуації й організовує навчально-пізнавальну діяльність студентів для їх розв'язку.

Аналіз педагогічної теорії і практики дає змогу визначити основні способи і прийоми створення проблемної ситуації. Деякі з них: проблемна ситуація виникає, коли викладач пропонує студентам інформацію, яка містить у собі суперечність; проблемна ситуація виникає в результаті ознайомлення із різними тлумаченнями одного й того самого явища, факту тощо. Проблемні ситуації виникають при ознайомленні студентами з парадоксами. Для створення проблемної ситуації використовується бесіда, практична задача, фронтальний експеримент тощо [4].

Навчальна проблема - явище динамічне: виявляючи суперечність пізнання, проблема зароджується, як "знання про незнання", як відображення невідповідності в них. Сприйняття студентами суперечності породжує проблемну ситуацію і якийсь час проблема існує як складова її частина. В результаті аналізу проблемної ситуації проблема викристалізовується й усвідомлюється студентами, як проблемне запитання, задача або завдання. Щоб усвідомити проблему слід визначити несумісні інформації, судження, що містяться в ній. Для цього на етапі аналізу і постановки проблеми потрібно здійснити ряд пошукових процедур, тобто сукупність пошукових прийомів і операцій, що ведуть до розв'язання окремих етапів проблеми. Це означає сприйняти та проаналізувати інформаційно-пізнавальну суперечність, тобто вичленити неузгоджені судження, несумісні інформації, "побачити" проблему, тобто усвідомити суперечність, що лежить в її основі, сформулювати проблему, тобто словесно відобразити суперечність (у формі запитання, задачі, завдання тощо). Як показує досвід, викладачі приділяють багато уваги створенню проблемної ситуації.

Висновки. Ознайомившись з дослідницькою літературою, ми прийшли до висновку, що під час навчання спеціальних дисциплін проблемне вивчення просто необхідне, тому що воно формує гармонійно

розвинену творчу особистість, здатну логічно мислити, знаходити рішення в різних проблемних ситуаціях, систематизувати і накопичувати знання, до високого самоаналізу, саморозвитку і самокорекції. Постійна постановка перед дитиною проблемних ситуацій приводить до того, що вона не "пасує" перед проблемами, а прагне їх вирішити, тим самим ми маємо справу з творчою особистістю завжди здатною до пошуку. Викладач має кожне заняття будувати так, щоб у студентів постійно був стійкий інтерес, навчальна активність і бажання творити і пізнавати. Без застосування ефективних педагогічних ідей і технологій не обійтися. До таких технологій можна віднести проблемне навчання.

На наш погляд, є конче необхідним збереження позитивного досвіду вітчизняної освіти та урахування її особливостей, стратегічних цілей розвитку освіти й науки України, виходячи із соціально-економічної ситуації, наявності розбіжностей у цих питаннях між країнами Європи і нашою державою.

Перспективи подальших досліджень. Необхідність розробки та впровадження у навчальний процес сукупності таких педагогічних умов, як проблемні технології навчання дозволили б підвищити ефективність процесу формування компетентності молодших спеціалістів загалом та окремих її компонентів, на що й будуть спрямовані подальші наукові розвідки.

Дослідження полягає в упровадженні методики реалізації педагогічних умов, які забезпечують особистісно-орієнтований підхід у вивченні спеціальних дисциплін; цілеспрямованому вдосконаленні змісту; розробці методичних рекомендацій щодо реалізації особистісно-орієнтованого підходу у процесі вивчення агрономічних дисциплін.

Список літератури

1. Методологія і методика навчання спеціальних дисциплін:[монографія] / Н.С.Журавська.- Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2012.- 360 с.

2. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (Документи і матеріали), частина I і II / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Гребінко, І. І. Бабин. – Тернопіль : Видавництво ТДПУ імені В. Гнатюка, 2004. – 206 с.

3. Теоретико-методологічні основи технології навчання інженерно-технічних дисциплін: (монографія) / П.М.Решетник – К.:ЦП «КОМПРИНТ», 2013.-328с.

4. <http://www.google.com.ua/search>

В статье рассматривается технология проблемного обучения в подготовке младших специалистов в аграрных учебных заведениях, при изучении специальных дисциплин, основанная на организации учебной деятельности с созданием проблемных ситуаций. Обращается внимание на несколько видов проблемного обучения: проблемное изложение учебной информации преподавателем, создание

проблемной ситуации, формирование и решения проблемы самими студентами. Подчеркивается, что технология проблемного обучения в подготовке младших специалистов - агротехников включает в себя: видение проблемы, ее формирование, поиск, способ решения, осмысления новой информации, получение и коррекция информации.

Технология обучения, учебная деятельность, проблемная ситуация, виды проблемного обучения.

This paper addresses the problem of learning technologies in the training of junior specialists in agricultural education, the study of special subjects. We consider the problem-based learning technology is based on the organization of training activities with the creation of problem situations. There are several types of problem-based learning : problem statement teacher training information, creating a problematic situation in the classroom, forming and solving problems by students. The problem of learning technologies in the training of junior specialists - farming equipment includes vision, its formation, the search method of solving, understanding new information and obtain correction of information.

Technology training, training activities, problem situation, the types of problem-based learning.

УДК 378.147

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ БРИТАНСЬКОЇ ВИЩОЇ ВЕТЕРИНАНОЇ ОСВІТИ

О. М. Канівець, кандидат педагогічних наук

У статті досліджено становлення ветеринарної освіти Великої Британії. Автором виділено чотири етапи розвитку британської вищої ветеринарної освіти: зародження (1791 р. – кінець XIX ст.), об'єднання ВНЗ та вищих ветеринарних коледжів (початок XX – середина XX ст.); подальший розвиток (середина XX ст. – початок 90-х рр. XX ст.) і новітній (розпочався з середини 90-х рр. XX ст.).

Ветеринарна освіта, ветеринарний коледж, ветеринарна школа.

Постановка проблеми. В наш час значно зросла ціна на окремо взяту тварину, а це призвело до зростання вимог до професійної підготовки лікарів ветеринарної медицини. Одним зі шляхів оптимізації вітчизняної вищої ветеринарної освіти є звернення до позитивного педагогічно-історичного досвіду розвинутих європейських країн, в тому числі й Великобританії.

© О. М. Канівець, 2014